

stari, perrastent theologice, & dictis communibus antiquorum & approbatorum Doctorum, prout secundum Deum & veritatem poterunt, se conforment. Magistri quoque, & Lectores alii legentes Textum Biblię, debeant insistere circa dubia, quę sunt juxta ipsum, & circa dicta Sanctorum Catholicorum Patrum, ac Glossarum ordinarium Biblię memoratę. Circa Fratres siquidem tam ad Parisien. quam ad alia generalia studia Ordinis transmittendos provide duximus statuendum, quod illi, qui ad hujusmodi studia extra suas Provincias de debito transmittuntur, per sua Provincialia Capitula eligantur: Electores autem meliores, & magis ad hoc idoneos eligere in virtute sanctę obedientię teneantur, illi vero, qui de gratia ad hujusmodi studia sunt mittendi, non mittantur sine generalis Ministri licentia speciali, & sine sui Ministri, & Provincialis Capituli approbatione præcedente: missi vero sive de gratia sive de debito, si fuerint minus idonei ad scientiam capefendam vel male converferunt ibidem, seu pacis & Conventuum, seu studentium fuerint turbatores per Ministrum vel Guardianum in ejus absentia de consilio consilii Conventus loci, in quo studuerint, ad eorum Provincias remittantur. Numerus autem studentium de gratia recipiendorum in singulis Conventibus studia generalia habentibus taxetur in Capitulo generali secundum statum & conditionem Conventuum eorumdem, ultra quem numerum nullum recipere teneantur. Ad prædictum autem Parisien. Studium de singulis Provinciis non possint semel mitti, vel in eo recipi, nisi duo studentes de gratia, nec isti seu alii de debito missi possint pro Lectoribus revocari, donec studuerint per duos annos ibidem. Cum autem studentes in generalibus studiis constituto tempore ad suas redibunt Provincias, testimoniales Literas Guardiani & Lectoris Loci, in quo studuerint de sua conversatione & profectu, aut defectu in studio secum portent, quas suis Ministris ostendere teneantur. Et ut proficiendi occasio studentibus præbeatur, prædicti Guardianus & Lector non dent hujusmodi studentibus testimoniales Literas, nec sicut Fratres de consilio Loci, in quo studuerint, vel maior pars numero eorum consuluerint eis dari: Ipsi vero Guardiani & Lectores, ac alii Fratres de consilio in virtute sanctę obedientię injungimus, ut perhibeant fidele testimonium veritati de hujusmodi studentium conversatione profectu & defectu, & de assiduis vel non assiduis Scholarum, & actuum Scholasticorum exercitio, seu sequela: Ministri autem eorum ipsos Lectores non instituant, nisi laudabile testimonium per modum præscriptum recipiant de eisdem. Ne autem nova cujusvis doctrinę opera per Fratres ipsius Ordinis incaute, vel periculose communicari, aut publicari contingat; districtę præcipimus, quod novum opus theologicum, juridicum, vel philosophicum scilicet Librum seu Libellum summam compendium postillam Expositiones Glossas, Tractatum, vel Collectionem, seu compilationem questionum, vel sermonum a quocumque fuerit editus, vel edi-

ta, seu editum nullus Frater sine subscripto examine, ac Ministri, & Capituli Generalis prius obtenta licentia speciali intra vel extra Ordinem publicare, communicare, vel copiare præsumat: Si quis autem hoc attentare præsumperit, omnibus scholasticis & legitimis artibus, ac usu librorum se noverit ipso facto fore privatum. Prædicti autem operis examen fiat per quatuor Fratres ejusdem Ordinis in theologica facultate Magistros ad hoc per generale Capitulum specialiter deputatos, qui ad diligenter inspiciendum, & examinandum nova hujusmodi opera examini eorum commissa, & ad fideliter referendum per obedientiam astringantur, quive completo examine per se, vel per Literas generali Ministro, & generali Capitulo referre, quę approbatione vel improbatione digna repererint, teneantur: quorum relatio & approbatio vel improbatio in Libris ordinis registrentur.

De expensis Studentium evitandis.

§. 13. Ordinamus etiam, quod pro principis Magistrorum dicti Ordinis in Theologia, vel Baccalariorum sententias inchoantium, seu occasione eorum principiorum, non expendant in Cibis vel potibus nisi semel dumtaxat, quantum sufficiat pro una moderata refectioe Conventus Loci, in quo sient hujusmodi principia, Ceteri vero Baccalarii Lectores, aut cursus in Biblia facientes; seu quisvis alii studentes, tam Parisiis quam in aliis generalibus, vel particularibus studiis pro nullo principio, vel actu Scholastico suo, vel alieno quicquam expendant.

§. 14. Porro, quia nonnulli dicti Ordinis habitum Religionis ejusdem gestantes; sed a puritate ac communitate ipsius recedentes procurante favore malorum, sub simulata quadam sanctitatis specie damnatas, per Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, hereses dogmatizare, prædicare defendere, & approbare præsumunt, suęque doctrina, & prædicatione sacrilega, & perversa corda simplicium damnabiliter corrumpere, & depravare conantur, districtę præcipimus, ut contra tales, & quoscumque alios dicti Ordinis Fratres, qui talia verbo, vel scripto præsumperint, sicut contra hæreticos debite procedatur, & contra Fautores Defensores, & receptatores eorum procedi debeat juxta Canonicas Sanctiones: Illos etiam, qui ausi fuerint doctrinam positionem, vel opinionem per dictam Ecclesiam reprobata docere prædicare defendere, vel approbare, aut per eandem Ecclesiam approbatam reprobare animadversione Canonica decernimus puniendos. Districtus etiam inhibemus, ne quis Fratrum dicti Ordinis opinionem de fide vel moribus suspectam, aut per Magistros Sacre Theologię communiter reprobata, dogmatizare, prædicare, defendere, vel approbare præsumat, quibuscumque Fratribus dicti Ordinis, qui aliquem ejusdem Ordinis sciverint vel audiverint talia facientem in virtute sanctę obedientię injungentes, ut quancito commode poterunt, prout ea per ceperint, Superiori ipsius debeant intimare;

Decretum
contra Fratri-
cellorum seu
quosque.

qui ante omnia ei districtę præcipiat, ne talia recitet vel attentet, donec insuper eis plene veritas sit discussa: pro cujus discussione idem Superior ad aliquod de vicinioribus studiis Theologię festinet recurrere, & super iis veritate comperta Fratri talia dogmatizanti prædicanti, defendenti seu approbanti, ac quibuscumque aliis Fratribus, vel in iis faventibus, vel eum defendentibus, prout culpæ eorum qualitas, seu præsumptuosę temeritas exegerit de consilio discretorum Fratrum loci præfati Studii debitam poenam imponat; & ad revocandum cum effectu, prædictam opinionem erroneam ipsos moneat & inducat, quod si pertinaciter parere contempserint, nec a talibus desistere forte voluerint, eos de prædictorum consilio carceri mancipet, & detineri faciat mancipatos, donec efficaciter paruerint, & desisterint a prædictis. Et nihilominus prædictus Superior de præmissis omnibus plenam & fidelem relationem faciat in primo subsequenti Capitulo generali, in quo quid super eis faciendum fuerit, plenius ordinetur. Districtus etiam inhibemus, ne postquam super negocio fidei questio seu dubitatio aliqua, super qua sint opiniones adversę vel diversę, deducta fuerit ad Apostolicę Sedis examen, quisquam ex tunc alterutram partem determinare, eligere, vel approbare præsumat: sed super easdem ejus iudicium, seu declaratio expectetur. Præterea ordinamus, quod Magistris, Lectoribus, & Baccalariis in studiis generalibus legentibus, per Conventus locorum, ubi legunt, de vite necessariis debeat provideri; alias autem expensas, sive pro itinere sive pro vectura librorum, Conventus, de quo mittentur habeat procurare, moderatas tamen, & prius a Ministro generali, vel provinciali taxatas: Si autem Conventus non sufficiat ad expensas hujusmodi ministrandas; faciat eis dictus Generalis, vel Provincialis providere per Communitatem Custodię vel Provincię, de quibus assumuntur, de prædictis expensis: quando autem remittentur provideant eis Conventus, a quibus recedunt; & si Conventus hujusmodi non possint providere, faciat eis prædictus Generalis vel Provincialis, per Custodias vel Provincias, cujus erunt, prout supra in casu alio est provisum.

De Libris.

§. 15. Rursus ordinamus, quod de Libris donatis vel legatis cuivis Communitati, seu personę Ordinis, de quibus donantes provide disposuerint, fiat id dumtaxat, quod dispositum vel ordinatum fuerit per eosdem. Libri vero Fratrum decedentium, quos ipsi Fratres dum viverent, a Communitate Provincię vel Custodię vel Conventus habuerant, libere ad illam Communitatem, a qua eos habuerant, revertantur: Illi vero Libri, qui Fratres aliter quam supradictum est, obvenierint vel obvenient, seu de quibus per Donantem seu Legantem expresse non fuerit ordinatum, ipsi Fratres decedentibus ad eorum Conventus libere revertantur. Nec libri ad Con-

Bll. Rom. Tom. III. Pars II.

ventum aliquem pertinentes distribuatur vel alienentur; sed de ipsis muniatur plene Conventus, ita quod de Grammatica, Logica, Philosophia, & Theologia habeantur in ipso Conventu libri duplicati, vel amplius multiplicati secundum magnitudinem, numerositatem, conditionem, & statum cujuslibet Conventus. Postquam vero quilibet Conventus fuerit libris præmissis hoc modo munitus, de aliis libris fiat distributio primo Fratribus ejusdem Conventus habilibus & indigentibus; deinde si facta distributione, hujusmodi libri superfuierint, vel si in ipso Conventu Fratres non fuerint habiles vel indigentes, distribuatur aliis Fratribus ex eadem Custodia tantum, cujus erit ipse Conventus. Distributiones autem hujusmodi fiant per Guardianum de consensu Conventus, & de licentia Ministri. Decedentibus autem ipsis Fratribus libri, qui eis fuerant distributi, ad ipsum Conventum, a quo habiti fuerant libere, ut præmittitur, revertantur modo consimili aliis distribuendi, de novo provisio tamen, quod meliores, seu utiliores libri semper remaneant in Conventu pro munitione prædicta. Libri vero ad Communitatem Custodię pertinentes distribuatur in Provinciali Capitulo Fratribus ejusdem Custodię tantum per Ministrum, & Diffinitores juxta dispositionem Custodis & Fratrum discretorum, seu vocalium, ut eorum verbis utamur, ipsius Custodię. Libri autem ad Communitatem Provincię pertinentes distribuatur in Provinciali Capitulo per Ministrum, de consilio & assensu Diffinitorum & Custodum. Insuper ordinamus, quod libri Communitatis Provincię non possint extra Provinciam, nec libri Custodię extra Custodiam, cujus erunt distribui, quodque distributiones prædictę, & personę, quibus sient, registrari debeant per illos, per quos hætenus est in Ordine fieri consuetum; & registra hujusmodi fideliter custodiri: nec per illos, quibus libri prædicti fuerint distributi, dicti libri possint distrahi, commutari, vel vendi, seu quomodolibet alienari, nisi pro melioribus, & utilioribus libris, & tunc de consensu & licentia Ministri, & illorum, per quos fuerint distributi: quod si contra præsumperint, puniantur poena, quę pro gravibus culpis in Ordine consuevit imponi. Ut autem Libri in ipso Ordine melius valeant conservari, ordinamus, quod Guardiani in sua novitate infra unum mensem, postquam officium Guardianatus assumpserint, & in Conventu suo fuerint, teneantur in præsentia Conventus sui facere fieri Inventarium de omnibus Libris, qui in ipso Conventu tunc fuerint eisdem Libris dicto Conventui realiter demonstratis. Ipsi etiam Guardiani Libros, qui tempore administrationis suę Conventui obvenient, in præsentia ipsius Conventus cum Inventario recipiant; & huiusmodi Inventaria renouentur annis singulis, & legantur in præsentia Conventus, Libris ipsis tunc etiam, ut præmittitur, realiter demonstratis. Legantur etiam ibidem tunc Literę seu registra, & nihilominus in dicto Inventario conscribantur super Librorum distributionibus supradictis conscribta. Ordinamus etiam, quod Libri Fratrum dece-

I i den-

De rebus FF.
decedentium.

dentium in loco Romane Curie per Procuratorem Ordinis remittantur Communitati, Provincie, Custodie, seu Conventui, ad quam seu quem secundum premissam nostram ordinationem debent reverti; Vestes vero Conventui dicti Loci Curie applicentur. Si vero pecunia fuerit pro necessitatibus huiusmodi Fratrum in loco Romane Curie decedentium apud aliquem de dicto loco deposita valorem quatuor Florenorum excedens, & Dominus pecunie eam non revocaverit, ad aliquem spiritualem amicum Conventus eorumdem Fratrum decedentium remittatur: Quod si pecunia dictam summam non exceperit pro Procuratoris officio expendatur. De rebus autem aliis parvi valoris, si quae fuerint, praedictus Procurator, & Guardianus dicti loci Romane Curie disponant, prout eis secundum Deum videbitur expedire. De omnibus autem inventis, tam retentis, quam remissis, dictus Procurator Ordinis cum Guardiano, & Discretis loci dictae Curie Inventarium faciant, & ipsum ad Conventum Fratris defuncti, quamcunq; poterunt, destinare procurent.

De Donis & Legatis factis Fratribus.

§. 16. Quilibet etiam Frater dicti Ordinis, cui aliquid sine determinato usu legati, donari, vel pro aliquo deponi contingeret, postquam huiusmodi legatum, donatum, seu depositum, ad ejus notitiam pervenerit, Custodi aut Guardiano suo vel ejus Vicario, quomodo commode poterit, debeat fideliter revelare. Hoc idem facere debeat quicumque Frater alius habens notitiam praedictorum. Guardianus autem si Frater, cui legatum, seu donatum, vel pro quo depositum fuerit, sit habilis ad scientiam capeffendam, provideat ei, seu provideri procuret secundum legatum vel donatum, seu depositi quantitatem, & secundum Fratris ipsius idoneitatem de Libris ad ejus studium opportunis. Si autem Frater huiusmodi Libris non indiget, aut ubi Libris indigeret, proviso de Libris sufficienter, eidem aliquid de legato vel donato, seu deposito huiusmodi superesset Guardianus eius huiusmodi legatum, donatum, seu depositum, vel id quod facta provisione huiusmodi supererit, in communes sui Conventus necessitates converti, seu dispensari procuret; & necessitatibus eius, cuius contemplatione oblatum, datum, seu legatum fuerit favorabile, studeat subvenire. Per hoc tamen, vel per quavis alia supra, vel infra scripta, Constitutioni felicis recordationis Bonifacii Papae Octavi Praedecessoris nostri, quae incipit: Super Cathedram: in nullo intendimus derogare. Inhibemus insuper ne dicti Ordinis Fratres equituras eorum usui applicatas ultra usum expletum, aut lestifernia eorum Ordini non congruentia, seu alias excessiva, aut argentea, vel aurea vasa seu alia jocalia pretiosa teneant; sed si talia eis donari, legari vel alias obvenire contingat, vel iam forsitan donata seu legata sunt, vel aliter obvenierint eisdem, in Libros, vel in alias res, quibus Fratres ipsi possunt uti licite, prout de aliis supra dictum est, conver-

Constitutio
Bonifac. VIII
super Cathedram
in validatur.

tantur, nisi fuerint deposita seu commendata, vel per dominum revocata. Quod si Superioribus suis infra tres menses, postquam huiusmodi nostra Ordinatio in Provinciali eorum Capitulo fuerit publicata, praedicta non revelaverint, ut praemittitur convertenda, & ex tunc ea retinere praesumpserint, poena proprietarii puniantur.

De eleemosynarum memoria, & Suffragiis faciendis.

§. 17. Ordinamus etiam, quod in quolibet Conventu seu loco dicti Ordinis sit deinceps unus Liber, in quo scribantur fideliter nomina & cognomina Benefactorum, & beneficia seu eleemosynae Fratrum pro vivis, seu defunctis impensa, & talium Benefactorum nomina, cognomina, & beneficia, seu eleemosynae eorum infra hebdomadam, in qua facta fuerint, in Capitulo Fratrum recitentur & suffragia ibidem fiant pro benefactoribus ipsis, & Oraciones, vel Missae pro ipsis benefactoribus Fratribus imponantur, ibidem secundum quod Guardiano vel ejus Vicario videbitur. Nomina etiam, & cognomina illorum, qui loca dictorum Fratrum in totum, vel pro parte fundaverint, aut Fratribus aedificia construxerint, seu construi fecerint, vel eis notabilia donaria fuerint elargiti, ipsaque beneficia eorumdem anno quolibet in Capitulo recitentur, & pro eorum animabus a Fratribus in speciali oretur. Per hoc autem non intendimus in aliquo derogare ordinationibus, statutis, vel observantiis dicti Ordinis rationabilibus, secundum quae praedicta debeant frequentius recitari.

De juramento Generalis, & Provincialium Ministrorum, & aliorum.

§. 18. Ordinamus etiam, quod deinceps Minister generalis in sua novitate, antequam suum Officium exequatur, teneatur juramentum praestare in praesentia generalis Capituli, si tempore electionis suae ibi praesens fuerit vel praesente Conventu Loci, in quo eum decretum suae electionis recipere contingeret sub forma, quae sequitur: Ego Frater N. generalis Minister Ordinis Fratrum Minorum ab hac hora in antea fidelis ero Sancto Petro, & Sanctae Romanae Ecclesiae, Domino quoque meo Domino Papae, suisque Successoribus canonice intrantibus: non ero in consilio nec in facto, ut vitam perdant aut membrum, vel capiantur mala captione: Consilium, quod mihi aut per se, aut per literas, aut per nuntium, manifestabunt, ad eorum damnum nulli pandam: Vocatus ad Synodum veniam, nisi fuero praepeditus canonice praepeditio: In correctionibus judicialibus gravium criminum, & in provisionibus promotionibus, confirmationibus, destitutionibus, & repulsionibus faciendis de personis dicti Ordinis, fideliter ac secundum Deum, & Regulam Beati Francisci, puramque & rectam conscientiam me habebō; Sic me Deus adjuvet, & haec Sancta Dei Evangelia. Simile juramentum praestabunt Ministri Provinciales, statim cum fuerint confirmati in

ti in praesentia primi provincialis Capituli: Et nihilominus, quod subiectionem, & reverentiam, & obedientiam a Sanctis Patribus constitutam secundum Regulam Beati Francisci Generali Ministro, & suis successoribus canonice substitutis, exhibebunt, quamdiu in obedientia, & unitate Sanctae Romanae Ecclesiae fuerint. Ordinamus etiam, quod Diffinitores Capitulum generalium, & Provincialium, antequam sua exequantur officia, praestent in praesentia ipsorum Capitulum, corporaliter juramentum, quod suum officium fideliter exercebunt. Electores etiam Generalium, & Provincialium Ministrorum, antequam ad electionem procedant, in praesentia dictorum Capitulum jurare teneantur, quod nullum eligent, quem sciant vel credant indignum. Electoribus autem Custodum, & Guardianorum districte injungimus, quatenus in eligendo se habeant secundum Deum, & rectas, ac puras conscientias eorumdem. Ipsi etiam Custodibus & Guardianis in virtute sanctae obedientiae praecipimus, ut in commissis sibi officiis diligenter & fideliter debeant se habere.

De Familia, & expensis Generalis Ministri, & ratione reddenda.

§. 19. Praeterea ordinamus, quod Generalis Minister duos Fratres notabiles providos & expertos habeat socios, unum Cisfontanum, & alium Ultramontanum, per eum de consilio Provincialium Ministrorum in generali Capitulo habito assumendos: & si eos vel eorum alterum mori aut impediri contigerit, loco ejus vel eorum alium vel alios secundum modum praemissum, de consilio aliquorum Discretorum debeat surrogare: Et nihilominus habeat duos alios Fratres dicti Ordinis, boni testimonii socios, & duos honestos Famulos, quibus dumtaxat habeat contentari. Eidem autem Generali, & praefatis Sociis ac Famulis provideatur moderate in suis necessariis per Conventus, seu Custodias, vel Provincias, prout est haec tenus in Ordine consuetum. Ipse vero Generalis Minister pro se & iis, qui secum erunt, non permittat, immo fieri prohibeat, excessivas expensas: de iis autem, quae sibi ratione personae, vel officii dari, legari, vel offerri undecumque contingeret, per unum de praedictis Sociis reddat in generali Capitulo fideliter rationem.

De Visitatione Generalis Ministri.

§. 20. Ordinamus etiam, quod Generalis Minister teneatur omnes Provincias dicti Ordinis, tribus dumtaxat exceptis inferioribus designatis, infra decem annos, postquam ad Officium Ministeratus assumptus fuerit, personaliter visitare; & in visitando eandem Provincias illum ordinem teneat, qui expedientior videbitur Capitulo generali: & postquam unam Provinciam visitaverit, nunquam postea causa visitationis revertatur ad eam, priusquam omnes reliquae Provinciae ab eo fuerint visitatae. Quod si forsitan casus aliquis arduus emer-

Bull. Rom. Tom. III. Pars II.

serit, propter quem Provincia visitata plus aliis, quae visitandae fuerint, indignerit visitari; tunc dictus Generalis, si per Ministrum Provinciale, & Provinciale Capitulum Provinciae visitatae fuerit requisitus, vel generali Capitulo, vel etiam ipsi generali Ministro propter magnam necessitatem, vel morae periculum videbitur fore ad eandem Provinciam, causa visitationis, intermissis aliis Provinciis redeundum, possit ad eandem causa visitationis redire Provinciam, nec animarum profectus aliquatenus negligatur. Ubi autem ex quavis causa rationabili huiusmodi visitationis ordinem interruperit, ipsa causa cessante eundem ordinem visitandi resumat: Et ubi visitationem Praedecessor dimiserit, ibi eandem debeat inchoare Successor. Si vero eundem Generalem Ministrum contingeret legitime impediri, quod personaliter visitare non possit; tunc per alium vel alios idoneos dicti Ordinis Fratres huiusmodi visitationis officium exequatur. Ad tres vero Provincias, ut praefertur, exceptas, quas Generalis Minister non tenetur personaliter visitare, videlicet Ibernicae, Graeciae, & Terrae Sanctae infra eosdem decem annos mittat dictus Generalis Fratres idoneos, & discretos ad huiusmodi visitationis officium exequendum de consilio generalis Capituli deputandos, qui ipsas Provincias visitare teneantur tam publice quam private.

De Visitatione Provincialium Ministrorum.

21. Singuli quoque Ministri Provinciales illi videlicet, qui parvas singulis annis qui vero magnas habent Provincias de triennio in triennium ad minus Conventus & alia loca suarum Provincialium visitare, & complere in eis visitationis officium teneantur: Quod si rationabili causa cessante non fecerint, a suis ministeriis debeant amoveri. Praefatus quoque Generalis Minister teneatur fideliter facere relationem in Capitulo generali de statu Provincialium, quae per eum fuerint visitatae; & quilibet Provincialis Minister in eodem Capitulo generali hoc idem facere teneatur de statu Provinciae sibi commissae; & quicumque alii, qui Provincias visitabunt.

De destitutione, & renunciatione Provincialium Ministrorum.

§. 22. Quia vero circa electionem & institutionem Ministrorum Provincialium, est per Constitutionem felicis recordationis Clementis Papae Quinti Praedecessoris nostri sufficienter provisum, nihil super hoc duximus innovandum. Sed cum eadem Constitutio, destitutione eorumdem Ministrorum Provincialium reservari voluerit, quod haec tenus in ipso Ordine extitit observatum, observantiam huiusmodi cum quibusdam nostris additionibus, deinceps volumus modo subscripto in Ordine praedicto teneri: Videlicet, quod in Capitulo generali Provinciales Ministri semper, si praesentes fuerint, per se renuntiare teneantur, vel per literas, si absentes, quomodo

I i 2 rum

rum renunciatio a Generali Ministro, vel ab eis, qui tenebunt Capitulum loco ejus cum assensu Generalis Capituli, seu majoris partis numero ejusdem si videbitur admittatur. In Capitulo autem Provinciali cum desituendi fuerint, desituantur per dictum Generalem, vel per Visitatorem super hoc ab eo speciali ter deputatum, de consensu ipsius Provincialis Capituli, seu majoris partis numero ejusdem. Extra vero Capitula predicta non desituantur, nisi pro gravi crimine notorio, evidentia rei, vel legitime probato seu confesato; sive pro insufficientia manifesta, vel pro sui regiminis inutilitate probata; & tunc fiat per dictum Generalem seu per dictum Visitatorem cum consilio, & assensu duodecim proborum, & discretorum Fratrum, vel majoris partis numero eorumdem, & presertim Custodum Provinciae, cujus erit Minister, si commode haberi poterit praesentia eorumdem Custodum, & verisimiliter iidem Custodes non praesumantur suspecti. Quod si quis dictorum Ministrorum extra predictum Capitulum generale sponte renuntiare voluerit, & cum instantia petierit se absolvi; possit Generalis Minister renunciationem hujusmodi admittere, si ei videatur rationabiliter admittenda.

De Familia, & expensis Provincialium Ministrorum, & ratione reddenda per eos.

§. 23. Quilibet etiam Provincialis Minister de consilio Provincialis Capituli unum Socium providum, & discretum assumat; quem si mori aut impediri contingat, alium surroget de consilio Discretorum. Et nihilominus habeat unum Fratrem scriptorem fidelem, & unum honestum Famulum, & eis tantum debeat contentari: quibus in necessitatibus suis provideatur per Conventus suae Provinciae. Ipse vero Provincialis pro se & iis, qui secum erunt, non permittat, immo fieri prohibeat excessivas expensas. De iis autem, quae sibi ratione personae vel officii, dari, legari, vel offerri undecumque continget, in Capitulo Provinciali reddat fideliter rationem. Cum autem praedicti Generalis, & Provinciales Ministri de loco ad locum conducentur a Fratribus, provideant, ne in huiusmodi conductu fiant in cibis, vel alias superfluae seu immoderate expensae: & habeant a Conventu duos Fratres, qui eos conducant, pro expensis huiusmodi faciendis.

De Custodum & Guardianorum electione, & confirmatione.

§. 24. Statuimus insuper, ut deinceps Guardiani in singulis Locis Conventualibus dicti Ordinis, eligantur per Conventus eorumdem Locorum, die ad celebrandum electionem hujusmodi per eorumdem Conventuum Vicarios assignata: In quorum electione nullus vocem habeat, nisi qui saltem vigesimum quintum annum suae aetatis attigerit, & in sacris fuerit Ordinibus constitutus. Nec in huiusmodi electione vocem habeant Fratres

alii non Conventuales, licet morentur ibidem, qui erunt de Provinciis alienis, nisi ejusdem Loci Lectores existant; Electio autem Guardiani Parisiensis fiat, prout est hactenus fieri consuetum. Custodes vero in die, quae apud eos crastinum Diffinitionis provincialis Capituli nuncupatur, eligantur per Fratres discretos Custodiarum, quibus de Custodibus fuerit providendum ex parte Conventuum vel Capitulorum custodialium, more solito, ad Capitulum Provinciale transmissos. Guardiani vero in huiusmodi electione vocem non habeant, nisi per Capitula custodialia vel per suos Conventus fuerint pro Discretis transmissi. Si vero Custodem aliquem per quatuor menses ante Provinciale Capitulum mori, vel ab officio amoveri contingat, de singulis Conventibus suae Custodiae singuli Discreti per Conventus electi ad principalem locum Custodiae die certa, per illius Loci principalis Guardianum assignata, conveniant pro electione huiusmodi celebranda. Dictarum vero electionum tam Custodum, quam Guardianorum confirmatio pertineat ad Generalem, vel Provinciale Ministerium. Et, si ad electionem huiusmodi per viam Scrutini procedatur, & votis in diversa divisus, electiones plures in discordia celebrari contingat, illa, quae a majori parte numero omnium vocem in dicta electione habentium nulla zeli vel meriti collatione habita fuerit celebrata, exceptione seu contradictione quacumque partis alterius non obstante, per dictum Ministerium de consilio Discretorum d. Ordines prius tamen ex officio, prout spectat ad ipsum diligentem examinatione praemissa confirmetur vel infirmetur, prout eis secundum Deum visum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata, ad dictos Electores electio revertatur, nisi elegerint scienter indignum, quo casu ad dictum Ministerium illa vice ipso facto provisio devolvatur, & eadem fiat devolutio, si dicti Electores die praedicta ad eligendum Guardianum seu Custodem, ut praemittitur, assignata vel ordinata. Guardianum vel Custodem eligere praetermittant. In electionibus quoque praedictis, vel confirmationibus earumdem non intendimus Electores seu Confirmatores formis, aut solemnitatibus aliis quibuscumque a jure statutis arctari.

De Inquisitionibus ad Capitula mittendis.

§. 25. Ceterum circa Inquisitiones, quae ad Generalia vel Provincialia Capitula solent mitti, quae apud eos Visitatores vocantur, auctoritate praesentium ordinamus, quod nulla mittatur ad generale Capitulum, quae non fuerit prius per Provinciale Capitulum discussa, examinata, probata, legitime approbata a majori parte numero ipsius Provincialis Capituli fideliter conscripta, lecta, & sigillata coram omnibus, sigillis Ministri, Custodis, & Guardiani Loci, in quo Capitulum celebratur. Ubi autem facto Provinciali Capitulo aliquid adeo grave emergeret, quod sine periculo gravi usque ad sequens Provinciale Capitulum differri non posset, tunc per Custodem Guardianum, & Fratres Loci, ubi id

contingerit, prius discussum & examinatum, de consilio Ministri vel Vicarii Provinciae desinetur Capitulo generali. Quod si dictum Minister tangeret, tunc per praedictos modo consimili discussum & examinatum de consilio Vicarii mittatur: Si autem ipsum Vicarium tangeret, tunc eodem modo discussum & examinatum mittatur per praedictos de consilio dicti Ministri ad dictum Capitulum Generale. Nulla etiam inquisitio seu visitatio ad Capitulum Provinciale portetur, nisi fuerit prius discussa, probata, examinata legitime, & in terminis explicata & approbata a majori parte numero Fratrum loci, in quo fiet, fideliter conscripta, lecta, & sigillata coram omnibus Fratribus ipsius Loci, sigillo. Quando autem discutitur mittenda ad generale vel ad provinciale Capitulum, diligenter graviter examinentur, & specialiter inquiratur de causa scientiae, de visu, auditu, de loco, de tempore, & numero, & de aliis circumstantiis ad factum pertinentibus: & haec forma in inquisitione seu visitatione qualibet observetur. Ordinamus etiam, quod ea, quae in huiusmodi inquisitionibus seu visitationibus reperta fuerint, conscripta per integrum cum nominibus denunciantium, accusantium, deponentium, & cum depositionibus testium: & non solum conclusiones attestatum, sed ipse attestatioes ex integro transmittantur: ut quid, & a quo dictum fuerit, plenius agnoscat. Nec in huiusmodi visitationibus cujusque accusatio denunciatio seu depositio recipiatur, nisi prius ab eodem accusante denunciante seu deponente de calumnia, & malitia, ac veritate dicenda, praestito juramento. Insinuentur, & exponantur etiam, antequam recipiantur accusatioes, denunciationes, seu depositiones huiusmodi, accusatoribus, denunciatoribus, & testibus poenae excommunicationis, & aliae contra calumniatores, seu falso deponentes per statuta dicti Ordinis provide, ut dicitur, promulgata.

De Procuratore.

§. 26. Rursus ordinamus, quod Procurator praedicti Ordinis generalis in generali Capitulo constituatur de consilio ipsius Capituli vel majoris partis ipsius: & quod in quolibet Capitulo generali requiratur Ministerium & Diffinitorum consilium, an videlicet huiusmodi Procurator sit in officio retinendus, an vero amovendus, & alius subrogandus: & super hoc fiat illud, quod Capitulum vel major pars numero dicti Capituli duxerit consulendum. Si tamen post ipsum generale Capitulum Procuratorem ipsum per Generalem Ministerium aut per Commissarium suum insufficientem vel inutilem legitime reperiatur contingat, idem Generalis Minister de maturo bonorum & discretorum Fratrum dicti Ordinis consilio illum amoveat; & de consilio eorumdem alium sufficientem & idoneum constituat, usque ad proximum generale Capitulum duraturum. Et modo consimili constituitur alius, usque ad dictum Capitulum generale dumtaxat permanens, si praesentem

tum Procuratorem mori, vel infirmitate diutina detineri, aut alias sic impediri contingat, quod commode exequi officium Procuratoris non possit: & tunc in Capitulo noviter instituat idem substitutus, vel alius de ipsius Capituli consilio, ut superius est praemissum. Si autem huiusmodi Procurator natione fuerit cismontanus, assignetur ei per praedictum Generalem Ministerium Socius ultramontanus, qui sit providus & discretus. Si vero dictus Procurator fuerit ultramontanus, assignetur ei, ut praedicitur Socius cismontanus. Generalis & Procurator Ordinis vicium recipiatur Conventu Loci, ubi erit Romana Curia: vestitum autem & omnia alia necessaria recipiat a Ministris Provincialibus, prout est hactenus fieri consuetum. De iis autem, quae a dictis Ministris receperit, & aliis undecumque obvenerint sibi ratione personae vel officii, in Capitulo generali reddet fideliter rationem & moderatas expensas faciet, ab excessivis expensis provide abstinendo: Nec recepta a dictis Ministris expendat pro particularibus Conventibus seu personis, sed pro communibus causis & negociis, sive pro utilitate communi Ordinis praedicti. Caveat autem, ne munera vel donaria recipiat a Fratribus dicti Ordinis Procurator praefatus. Custodes etiam de receptis, & expensis per, eos sive ratione officii vel personae teneantur annis singulis in provincialibus Capitulis fidelem reddere rationem. Guardiani autem, & ceteri Officiales seu Administratores quicumque hoc idem in praesentia Custodum & Conventuum suorum, seu illorum, qui per Custodes & Conventus eosdem ad hoc fuerint deputati, facere teneantur. Non intendimus autem per praedicta praedictum in aliquo consuetudinibus vel statutis seu ordinationibus dicti Ordinis, seu singularium Locorum ejusdem, si quae fuerint, per quae ad reddendum sapienter rationem huiusmodi teneantur. Praemissis autem adjicimus, quod in reddendis rationibus seu computis per Guardianum seu Provisorum, aut quoscumque alios Officiales seu Administratores Conventus Parisiensis, praesentes esse debeant quicumque de studentibus ibidem, qui apud eos assistentes vocantur: qui computa huiusmodi audiant & examinent diligenter, & defectus, si quos repererint, in rationibus seu computis, aut in provisione, vel in administratione praedictorum exponant Fratribus de consilio praedicti Conventus Parisiensis, ut ipsum Consilium provideri faciat de remedio opportuno.

De Praedicatoribus, & Confessoribus.

§. 27. Ordinamus etiam quod Provinciales Ministri extra eorum Capitula provincialia non eligant vel assumant Fratres ad Praedicationis verbi Dei, seu Confessionum audiendum officia. Et prius quam Generalis seu Ministri praedicti Fratres deputent seu assumant ad officia memorata, diligentius examinent ad eadem officia promovendos, & testimonium recipiant, de ipsorum vita, & sufficientia a Fratribus fide dignis, & notitiam habentibus

de ipsis Fratribus promovendis; & de eorum, ac Custodialium Discretorum ad provinciales Capitulum transmissorum consilio illos deputent & assumant. Et nihilominus Minister Generalis, qui tam intus quam extra Capitulum Fratres ad prædicta officia valeat assumere cum extra dicta Capitula eos assumere voluerit, testimonium & consilium suorum, Ministri, & Custodis adhibeat & requirat, si presentiam habeat eorumdem; alioquin per ipsorum literas, si commode fieri valeat, & si ad dicta officia assumendi dicto Ministro, & præfatis Discretis Custodialibus videantur idonei, super quo eorum conscientias oneramus, assumantur & ordinentur per ipsum Generalem Ministrum ad officia supradicta: Qui autem ad huiusmodi confessionis officium assumuntur, prius quam officium huiusmodi exequantur, sint sufficienter instructi de casibus Sedi Apostolicæ, & Diocesanae reservatis; ac de prohibitionibus, & poenis a iure statutis contra illos, qui temeritate propria in casibus prædictis absolvunt, vel in aliis, in quibus absolvere non possunt. Caveant autem Fratres prædicti, qui ad confessionem audiendarum officium assumpti fuerint, ut non passim poenitentias pecuniarias imponant, & in casu, in quo poenitentia pecuniaria imponenda rationabiliter fuerit, vel satisfactio indicenda, non mandent eam, vel procurent sibi, aut aliis singularibus Fratribus vel Conventibus sui Ordinis distribui, vel erogari: Ministri autem Custodes, & Guardiani compellant Fratres etiam notabiles ad audiendas confessiones, non solum potentium, & divitum; sed etiam pauperum personarum. Ordinamus etiam, & districte mandamus, quod confessiones mulierum audiantur in aliquo patienti loco Ecclesiæ, vel alio honesto etiam patienti, & nihilominus serventur, quæ circa hæc sunt in dicto Ordine provide instituta. Per præmissa autem non intendimus præfatæ Constitutioni felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Super Cathedram*; in aliquo derogare.

De Fratribus eandem seu mittendis ad partes Infidelium.

§. 28 De Fratribus autem ad partes Infidelium pro prædicatione verbi divini mittendis ordinamus, quod Generalis Minister nullos Fratres mittat, vel licentiet ad dictas partes, nisi præhabito testimonio Ministri Provincialis, cujus erunt Fratres mittendi. Provincialis autem Minister per obedientiam super hoc requisitus teneatur perhibere fidele testimonium veritatis; an videlicet Fratres huiusmodi sint idonei ad mittendum. Ante vero quam huiusmodi testimonium perhibeat, Fratres mittendos de fide, & doctrina, quam sequuntur vel hæcenus secuti sunt, idem Minister Provincialis examinet diligenter; Et nihilominus Fratrum discretorum huiusmodi Fratrum notitiam habentium requirat testimonium, & consilium, ac illi fidele testimonium, & consilium dare per eandem obedientiam teneantur; ita quod nullus de aliquo errore vel de

superstitiosa doctrina vel de mala conversatione suspectus ad partes huiusmodi destinetur. Provinciales vero Ministri nullos ad memoratas partes mittant sine conscientia, & licentia Generalis Ministri; & nihilominus circa illos, quos miserint, habeant, quæ præmissa sunt, per omnia observare.

De adhibendis ad consilia Fratribus, & modo tenendo in eis.

§. 29. Præterea salubriter providimus ordinandum, quod Generalis, & Provinciales Ministri, eorumque Vicarii, necnon & Visitatores super confirmatione, vel promotione, seu provisione ad officia Ordinis, ac etiam super judiciali correctione gravium criminum consilium decem proborum discretorum Fratrum non partialium, sed zelum Dei habentium, requirere teneantur; vel sex ad minus, ubi decem commode haberi non possent, & auditis responsis eorum, illud, quod ipsis Præfidentibus, & majori seu equali partem numero dictorum Consulentium videbitur, exequantur. Quod si majori parti numero ipsorum Consulentium aliud, quam eisdem Præfidentibus videatur, & ipsis Præfidentibus consilium ipsius majoris partis minus sanum, vel suspectum appareat; tunc in alio loco solemniter & opportuno totidem aliorum proborum, & discretorum Fratrum semel dumtaxat requirant consilium, non personam, sed casum cum debitis, & necessariis circumstantiis solummodo exprimentem, nisi deliberatione prius super hoc habita, iidem Præfidentes videant fore expediens nominari personam. Quod autem eisdem Præfidentibus, ac majori vel equali parti numero huiusmodi Consulentium videbitur, exequantur. Quod si etiam in hoc casu majori parti numero horum Consulentium aliud, quam eisdem Præfidentibus videatur, tunc si ipsis Præfidentibus secundum eorum bonas, & rectas conscientias videatur aliter, quam huiusmodi pars major numero consulat iudicandum, vel agendum, Superiorem consulant, vel referant negotium principali Capitulo, vel Generali, prout qualitas seu magnitudo negotii Generali, vel Provinciali Capitulo ipsum exegerit referendum: Quibus tam Præfidentibus quam Consulentibus in virtute sanctæ obedientiæ injungimus, ut postpositis quorumcumque precibus & inductionibus, odiis & favoribus, ad id solum, quod eis secundum Deum, & suas bonas conscientias videbitur, sua consilia dirigere teneantur, iis, quæ circa prædicta, vel alias sunt superius, vel inferius ordinata, in suo robore duraturi. Nullus insuper Præfidentem suam in consilio per se, vel alium aperiat voluntatem, antequam Consiliarii consilium dederint super iis, de quibus ab eis consilium requiretur; sed verbis simplicibus, & planis illud seu illa, de quibus fuerit agendum, proponat; nec contra aliquem de Consiliariis ipsis ante vel post ratione dati, vel dandi consilii turbationem ostendat. Ipsi quoque Consiliarii inhibemus, ne ad verba injuriosa superba, aut scienter superflua, vel turbatio-

bationem seu impedimentum præstantia se convertant; sed reverenter & humiliter dent consilium super iis, de quibus fuerit impedendum.

De denunciationibus & inquisitionibus excessuum.

§. 30. Ut autem circa correctionem excessuum delinquentium Fratrum, deinceps certius procedatur, & via calumniis præcludatur statuimus, ut excessus enormes Fratrum, de quibus aliquis fuerit condemnatus, aut convictus, legitime seu judicialiter confessus, vel qui evidentiæ rei erunt notorii, registrentur in libris Ordinis, in quibus talia solent scribi. Enormes autem intelligi volumus in hoc casu illos, pro quibus in dicto Ordine graviores & confusibiles poenæ consueverunt imponi. Si vero excessus enormes occultos tamen, per unum solum contra aliquem dicti Ordinis Fratrem alias bonæ famæ alicui Superiori ipsis secreta denunciari contingat, non recipiatur huiusmodi denunciatio ad finem, ut propter eam ad inquisitionem seu discussionem judicalem procedatur; nisi denunciatus requisitus per Superiorem eundem dicat se fore paratum, ea, quæ sic dicit, & prout ea denunciatur, deponere, ut Testis, & in presentia denunciati jurare; nec registretur talis denunciatio in dictis libris Ordinis, nisi præfatus Superior verisimiliter credat, vel æstimet, posse super denunciatis excessibus Testes alios idoneos reperiri. Possit tamen super eis huiusmodi denunciatio per ipsum Superiorem recipi, ut denunciatum, quanto brevius poterit, in secreto moneat, si & prout discretioni suæ videbitur faciendum. Ubi autem denunciatio seu Testis alius idoneus super huiusmodi occultis excessibus postea appareret, possit Superior ad secretam, si ei visum fuerit, etiam denunciatus absens & remotus extiterit informationem procedere, & tam primum quam secundum, & quoscumque alios Testes idoneos recipere, recepto ab eis prius corporali juramento: informationemque huiusmodi in præfatis libris Ordinis registrare; tamen infra biennium, quam cito commode poterit, Fratrem denunciatum vocare, & ea, de quibus delatus est, & factam informationem, seu registrationem ei exponere; ac etiam infra biennium huiusmodi si commode fieri valeat: alioquin quancumque commode poterit, super prædictis iustitiam facere teneatur. Quod si infra dictum biennium præfatus Superior denunciatum non vocaverit, & ea, de quibus delatus, seu contra eum informatio, seu registratio facta extiterit, ei non exposuerit, ut præfertur, ipso elapso biennio, informatio vel registratio, seu processus huiusmodi ipsi denunciato nocere non possint. Si vero plurium singularium personarum testimonia contra Fratrem aliquem super excessibus ejusdem generis habeantur, ex quibus probabiliter reddatur suspectus; tunc ad veritatis inquisitionem pleniorum, etiam, si expediens videbitur, per archationem personæ, contra quam habeantur huiusmodi testimonia, procedatur

secundum modum suspicionis, & qualitatem excessus, ac statum & conditionem personæ. Et, si crimen per inquisitiones huiusmodi non probetur, ipseque denunciatus remaneat infamatus, indicatur ei purgatio, vel alio modo provideatur Ordinis honestati, & famæ denunciati. Contra tamen infamatos apud bonos & graves etiam unius denunciatio de enormi excessu, licet secreta facta fuerit, scribatur, & in præfatis libris Ordinis registretur, & ad inquirendam veritatem excessuum, prout proxime de aliis præmittitur, procedatur, etiam, si expediens videbitur, per archationem personarum ipsarum secundum modum, suspicionem, qualitatem excessuum, & statum ac conditionem personarum. Et si excessus per inquisitiones huiusmodi non probentur, ipsique remaneant diffamati, indicatur eis purgatio, vel, prout præmittitur provideatur aliter famæ ipsorum, & Ordinis honestati. Ceterum Ministris, Custodibus, & Visitatoribus districte præcipimus, ut ea, quæ, ut præmittitur, fuerint registranda, fidei scripturæ commendent, & toto regimini seu officiorum suorum tempore custodiant diligenter: districte nihilominus præcipientes eisdem, & aliis quibuscumque dicti Ordinis, ne Libros prædictos, seu acta, quæ in ipsis notata vel scripta fuerint, vel aliquid de eis deleant, subtrahant, comburant; vel alias destruant, sive mutant, vel hoc fieri mandent per alios, permittant, sine generali Ministri speciali licentia & expressa. Quod si quis prædictorum huiusmodi Libros, seu acta, vel aliquid de eisdem scienter & malitiose delere, subtrahere, comburere, destrueret, seu mutare sine prædicta licentia; aut aliquid in eis falso scribere, vel scribi facere; vel si quisquam præfati Ordinis dictis Ministris Custodibus, seu Visitatoribus ipsis ignorantibus, vel invitis claufuras, aut sigilla, sub quibus huiusmodi Libri, seu acta servantur, frangere, vel aperire scienter & malitiose præsumpserit, sententiam excommunicationis incurrat, a qua per Generalem dumtaxat Ministrum, vel per eum, cui hoc ipse duxerit committendum, possit absolvi: & si de hoc fuerit legitime convictus, poena carceris puniatur. Quando vero prædictos Ministros, Custodes, aut Visitatores ab officio removeri, vel eos eidem renunciare contigerit, Successoribus suis libros & acta prædicta integraliter tradere & relinquere per obedientiam teneantur. Si tamen contra huiusmodi Successores in libris seu actis huiusmodi, vel Registris aliqua habeantur, transcribantur plene & integre in libris, seu Registris Generalis Ministri de ipsis Ministris Generalis licentia speciali, antequam tradantur vel relinquuntur Successoribus supradictis; & de libris aliis deleantur, de quibus libris, seu Registris Generalis Ministri nunquam talia, aut quæcumque alia, quæ in eis scripta extiterint, deleantur, vel immutentur, etiam per ipsum Generalem Ministrum; sed prout veritas se habuerit, perpetuo incorrupta remaneat in eisdem. Præterea ordinamus, quod si in Provincia, Custodia, vel Conventu, aliqua fue-